

شفاف‌سازی وضعیت موافقت‌نامه‌های پیشین ایران-سعودی

به قلم فارس المعری (/fa/experts/fars-almry/)

۳۰ مارس ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

(English) (/policy-analysis/clarifying-status-previous-iran-saudi-agreements)

(العربية) (/ar/policy-analysis/twdyh-halt-alatfaqtyn-alsabqtn-byn-ayran-walswdyt)

درباره نویسنده

فارس المعری (/fa/experts/fars-almry/)

فارس المعری دستیار پژوهشی برنامه سیاست عرب در انستیتو واشنگتن است

تحلیل کوتاه

گام‌های برداشته شده برای اجرای واقعی بیانیه جدید عادی‌سازی روابط ریاض و تهران با توجه به ابهامات پیرامون موافقت‌نامه‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۱ آنها نیازمند توجه دقیق است

بیانیه‌های رسمی درباره موافقت‌نامه جدید عادی‌سازی روابط ایران-سعودی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-beijings-iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt>) یا (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-beijings-iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt>) (iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt) می‌باشد. (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-beijings-iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt>) گری (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-beijings-iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt>) چین «موافقت‌نامه عمومی همکاری‌های اقتصادی بازرگانی سرمایه‌گذاری فنی علمی فرهنگی ورزشی و جوانان» امضا شده در ۲۷ می ۱۹۹۸ و موافقت‌نامه همکاری امنیتی امضا شده در ۱۷ آوریل ۲۰۰۱. اما نگاهی دقیق‌تر به این موافقت‌نامه‌ها ابهامات پرسش‌برانگیزی را درباره اعتبار قانونی و وضعیت فعال‌سازی آنها آشکار می‌کند

فرآیند تصویب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در عربستان

تایید معاهدات و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی از سوی ریاض مطابق اصل ۷۰ (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=QOjITuDWZEW1yFNp2Y4szw%3D%3D>) قانون اساسی (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=QOjITuDWZEW1yFNp2Y4szw%3D%3D>) (iran-saudi-deal-means-and-what-it-doesnt) می‌باشد. (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=QOjITuDWZEW1yFNp2Y4szw%3D%3D>) ماده ۲۰ (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=QOjITuDWZEW1yFNp2Y4szw%3D%3D>) قانون (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=1%2BcZCVxZKh%2BiYPCbOVALTg%3D%3D>) شورای (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=1%2BcZCVxZKh%2BiYPCbOVALTg%3D%3D>) و وزیران (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=1%2BcZCVxZKh%2BiYPCbOVALTg%3D%3D>) و ماده ۱۸ (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=1%2BcZCVxZKh%2BiYPCbOVALTg%3D%3D>) قانون (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=TD206h6RCVECA6Eo%2B0MPMA%3D%3D>) مجلس (<https://ncar.gov.sa/Documents/Details?id=TD206h6RCVECA6Eo%2B0MPMA%3D%3D>) شورا انجام می‌شود. شورا انجام می‌شود. روند تصویب شامل گام‌های متعددی است. اول یک پیش‌نویس به مجلس شورا که هیئت مقننه پادشاهی است تسلیم می‌شود و پیش از وارد شدن به دستورکار این مجلس در کمیته‌های مشورتی مورد بحث قرار می‌گیرد. مراحل اصلاح و بحث طی می‌شود و بعد رأی‌گیری صورت می‌گیرد که نیازمند رأی اکثریت مطلق است تا به عنوان پیش‌نویس به پادشاه تسلیم شود. پادشاه سپس آن را به کابینه خود (شورای وزیران) می‌دهد تا روندی مشابه با آنچه در مجلس شورا انجام شده طی کند. اگر کابینه پیش‌نویس را تایید کند دوباره به پادشاه برمی‌گردد تا امضا و تصویب شود. در صورت اختلاف بین دو شورا پیش‌نویس باید به مجلس برگردانده شود تا مورد شور قرار گیرد و بعد مستقیماً به پادشاه تسلیم شود تا او تصمیم نهایی را بگیرد.

نکته قابل توجه آن است که تمام موافقت‌نامه‌ها عنوان «حکم سلطنتی» دارد نه «فرمان سلطنتی». هرچند هر دو نوع اعلان را پادشاه صادر می‌کند فرمان‌ها برخلاف احکام نیازمند طی کردن روند تصویب در هر دو شورا نیستند

در مورد موافقت‌نامه همکاری ۱۹۹۸ با ایران پیش‌نویس از سوی مجلس شورا در ۲۷ سپتامبر آن سال (<https://www.shura.gov.sa/wps/wcm/connect/ShuraArabic/internet/Councils+Resolutions/Second+Term/Second+Year>) تصویب (<https://www.shura.gov.sa/wps/wcm/connect/ShuraArabic/internet/Councils+Resolutions/Second+Term/Second+Year>) شد. (<https://www.shura.gov.sa/wps/wcm/connect/ShuraArabic/internet/Councils+Resolutions/Second+Term/Second+Year>) و گزارش رسانه‌ها نشان می‌دهد که رسماً از سوی کابینه هم در ۱۰ نوامبر مورد تصویب قرار گرفت. در مورد توافق همکاری امنیتی ۲۰۰۱ کابینه به نایب بن عبدالعزیز وزیر کشور وقت اجازه داد تا موافقت‌نامه با ایران را در ماه ژانویه بر اساس تصمیم شماره ۲۳۹ امضا کند که سپس از قرار معلوم آن را در ۲۳ سپتامبر بعد از تأیید مجلس شورا به تصویب رساند.

اما جالب توجه است که هیچ‌یک از این دو معاهده از سوی «مرکز ملی سوابق و اسناد سعودی» منتشر نشده است. نهادی که آرشیو آن شامل دست‌کم ۹۰ موافقت‌نامه بین‌المللی از سال ۱۹۶۱ است. مرکز یادشده موافقت‌نامه‌های دوجانبه دیگری را با اسم محتوا و چارچوب زمانی مشابه با بیانیه‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۱ با ایران منتشر کرده است. از جمله توافقاتی با (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=VkoX0Z9KVKZi4iw64eUQxw%3D%3D>) فیلیپین (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=VkoX0Z9KVKZi4iw64eUQxw%3D%3D>) روسیه (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=jENeAAjUwBOJXluSUsvBng%3D%3D>) (نوامبر ۱۹۹۳) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=IUIP%2BwHk0dj2BqNFNf8J8g%3D%3D>) جمهوری (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=IUIP%2BwHk0dj2BqNFNf8J8g%3D%3D>) چک (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=IUIP%2BwHk0dj2BqNFNf8J8g%3D%3D>) (ژوئن ۲۰۰۲) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=nGRJ1M8bmu5liXqgsmz9%2FQ%3D%3D>) (مارس ۲۰۰۲) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=nGRJ1M8bmu5liXqgsmz9%2FQ%3D%3D>) (آوریل ۲۰۰۲) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=UGIwJubteOZ8y%2BKhfCDlwQ%3D%3D>) رومانی (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=UGIwJubteOZ8y%2BKhfCDlwQ%3D%3D>) (ژوئن ۲۰۰۲) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=eo%2Bmu%2F7%2BlNCo43NdsNDVug%3D%3D>) اتیوپی (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=eo%2Bmu%2F7%2BlNCo43NdsNDVug%3D%3D>) (اکتبر ۲۰۰۲) (<https://ncar.gov.sa/Conventions/Details?id=1tjpDMIBLQpmpRZS50NihA%3D%3D>) تاجیکستان

BRIEF ANALYSIS

Israel's Offshore Gas Attracts Foreign Energy Giants

مارس ۲۰۲۳

◆ Simon Henderson

(/policy-analysis/israels-offshore-gas-attracts-foreign-energy-giants)

BRIEF ANALYSIS

Twenty Years After Saddam: The Future of the U.S.-Iraq Relationship

A Conversation with David Petraeus

April 6, 2023, starting at 1:15 p.m. EDT (1715 GMT)

◆ David Petraeus ,
Bilal Wahab ,
Anna Borshchevskaya ,
Michael Knights

(/policy-analysis/twenty-years-after-saddam-future-us-iraq-relationship-conversation-david-petraeus)

BRIEF ANALYSIS

Inside Iran's Regime (Part 2): The Clerical Crisis

مارس ۲۰۲۳

◆ Mehdi Khalaji

(/policy-analysis/inside-irans-regime-part-2-clerical-crisis)

TOPICS

(fa/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzhy/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/ayran/) ایران (fa/policy-analysis/kshwrhay-hashyhkhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس